

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

щоденна політична, економічна і літературна газета

Умови передплати.

На рік	4 карб.	На 1/2 року	2 карб.
На 3 місяці	1 "	На 1 міс.	50 коп.
На рік	9 карб.	На пів року	4 карб. 50 коп.

За кордон

За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:

1) у Києві, в конторі редакції „Громадської Думки“ (Михайлівська ул. № 10) щодня з 10 до 5 годин дня; 2) в книгарні журналу „Київська Старина“ (Безаківська ул. № 14). Передплачувати можна тільки з 1-го дня кожного місяця.

Г. Київський губернатор не дав дозволу на видання газети „Громадське Слово“ і журналу „Нове Життя“. Видавець поєде на це скаргу до Сенату, а поки що увійшов в згоду з видавцем газети „Громадська Думка“ і журналу „Нова Громада“, щоб замісць недозволених йому видань передплатникам висилалась ці останні.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в

Київі з 1-го січня (января) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дас щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; відомості про всікі світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. і.

В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ досі зводились писати: проф. Антонович В. Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вол., Водох С., Вороний М., Ганнібаль Е., Гнатюк В., Грінченко Б., Грінченко М. (Запір'я), Григоренко Гр., проф. М. Грушевський, Грушевський Ол., Дмитров М., Дніпровська Чайка, Доманіцький В., Дорошенко В., Дорошенко Д., Стремес С., Жебунов Л., Житецький П., Квасницький Є., Квітка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Коларова Г., Конощенко А., пр.-доц. Корчак Чепурковський А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левицький М., Леонтович В., Липковський С., Лисенко М., Лисовський Ол., Лозинський М. Лотоцький Ол., Маковіч О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Мирович В., Науменко В., Павлака Л., проф. Перетц В., Русова С., Русов О., Саліменко В. (Сивенський), Славинський М., Сластишин О., Смуток П., Степаненко В., Тимченко Є., Туан-Барановський М., Франко Ів., Чернявський М., Чикаленко Є., Шрай І., Яновська Л., Ярошевський Б. та інші.

Ціна газети Громадська Думка на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1/2 року 50 коп. з пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції Громадської Думки—у Київі, Михайлівська ул. № 10.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонович.

НОВА ГРОМАДА

літературно-науковий місяцник, почне виходити з січня року 1906.

НОВА ГРОМАДА міститиме твори красного письменства (поезії, оповідання, повісті, драматичні твори, наукові й публіцистичні статті, огляди політичного і громадського життя на Україні й по-за її межами) і т. і. НОВА ГРОМАДА має тих самих співробітників, що і „Громадська Думка“; виходить щомісяця книжками по 10 аркушів на друк. Ціна з пересилкою на рік 6 карб.; за кордон—8 карб. 50 коп.; окремо книжка коштує 75 коп.

Адреса редакції НОВА ГРОМАДА—в Київі, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонович.

Передплачувати ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ і НОВУ ГРОМАДУ можна також в книгарні „Київської Старини“, у Київі, Безаківська ул. ч. 14. Відомості про продаж на роздріб газети „Громадська Думка“ можна мати у д. Компанійця, Хрестатик, ч. 54.

У Львові газету і журнал можна передплачувати в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

ПРОДАЮТЬСЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ:

І. Український Декламатор „РОЗВАГА“

Артистичний збірник поезій, оповідань в прозі, монологів, жартів і гуморесок українських поетів і письменників. Мелодраматизація „Остання ніч“, муз. М. ЛІСЕНКА. Для читання й декламування на сцені, вечорницях, дома, в грамаді, драмат. курсах. і т. д. Уложен ОЛЕКСІ КОВАЛЕНКО.

В Декламаторі „Розвага“ надруковані найкращі твори корифеїв української літератури, а також молодих поетів і письменників з України, Галичини, Буковини й Америки. Збірник має 520 стор. гарного компактного друку, сторінки закрашені стилізованими віньєтами, краєвидами і візерунками. В збірнику 480 творів 133 авторів з 58 портретами поетів, письменників і художників. Ціна 1 р. 25 к., в роскошній, аристичній інкрустованій обкладинці.

ІІ. „ГОРБОКОНИК“

Казка для дітей і дорослих ОЛЕКСІ КОВАЛЕНКО. (Переклад віршами казки „Конек-Горбунок“ Ерікова.) З малюнками, віньяетами, краєвидами і візерунками. Ціна 20 к.,

ІІІ. ЧТЕЦЬ-ДЕКЛАМАТОРЪ

Худож. сборник стихотвор., сценъ, разскъ и монологъ. Длъгъ въ дивертисъ., на драматичн. курсахъ, литературъ, вечерахъ и т. п. 2 тома. Томъ 1-й. Издание 5-е. 600 страницъ. съ 70 портр. артист. и писат. Томъ 2-й. 1-е издание; во 2 томъ помѣщены всѣ новыя прозаїв. новошедшій въ 1-й томъ, съ 40 портр. писат. и артист. Москов. худож. театра. Ціна кожного тома по 1 р. 25 к., въ роскошн. аристичн. інкрустованій обкладинці.

З замовленнями звертатися до видавця: Ів. Ів. Самоненко, Київ, Хрестатик, 39, кв. 5.

10—6

„ШЕРШЕНЬ“

Унікальний гумористично-сатиричний тижневик з малюнками і карикатурами на громадські і політичні теми, на взірець столичних сатиричних журналів.

„Шершень“ виходить щомісячно. Ціна з пересилкою: на рік 4 карб., на пів року 2 карб., 30 коп. на 3 міс 1 карб. 20 к. Окреме число 10 коп. За кордон 6 карб. В „Шершні“ працюватимуть: письменники, Афінський Т., Бабенко І., Будян Ю., Буячок Ів., Вдовиченко М., Гребенюк І., Коваленко Ол., Коваленко Гр., Нечуй-Левицький Ів., Полтавка М., Півень Ол., Різниченко В., Сивенський В., Стефанія В., Стешенко І., Українець Д., Федорченко Ів., Хоткевич Г., Хохліч К., Шершень Х., і багато інших. Художники: Бабенко А., Буячок І., Красіцький Ф., Різниченко В., Сластиш О., Тихачек В., Яковлев М. (Косин) і інші. Передплата приймається: в Києві—книгарні „Іванова и Ко“, Фундуклеївська, № 2, Адреса редакції: Андріївський спуск, 15, кв 17. Виключно представництво для продажу на роздріб редакція „Народа“, Б. Владимира, 30. Ціна за оголошення Врза стрічку петіт, 150 р. за стовпець.

Редактор-Відповідь В. Лозинський.

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ ТА ПІСЛЯ СВЯТ.

РІК ПЕРШИЙ.

Од редакції: Читаючи нашу газету, треба вимовляти

— як є, — як є.

Авторі рукоописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті; більші статті, до друку негоді, передуються в редакції з місцем висилання автором іх контом, а дрібні замітки й дописи одразу зникають.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереду тексту або за . . . За перший раз . . . 40 коп.

його місце платиться . . . за другий . . . 20 коп.

За рядок після тексту . . . 20 коп. . . за другий . . . 10 коп.

Хто шукає заробітку, платить за оповістку тільки половину показаної ціни.

Проф. М. Грушевський. Очерк історії Українського народу. С.-П.-Б. 1904 год. 380 стр. ціна 2 руб.

Історія України від найдавніших часів до нині.

Київ, 3-го лютого.

Стан державних фінансів, як відомо, дуже тяжкий. Недобір доходів на сей рік поліченено в пів міліарда карбованців, до того ж зостались сотні мілійонів недобору з попередніх років. Треба було б сподіватись що міністерство фінансів в цьому році зверне увагу на такий стан фінансів і буде вживати всіх способів для підвищення його. І громадянство з цікавістю чекало перших кроків уряду в цьому напрямкові. Про те що вишло з'явилися проекти, укази, циркуляри, але нічого нового в них не було: ті ж самі давні знайдомі, нездатні способи проводилися у них. Перш всього, як і можна чекати, міністерство фінансів почало побільшувати прямі і посередні податки, що були раніше заведені; потім з'явилися проекти нових податків. Всі вони мають метою—побільшувати державні доходи. Маємо, наприклад, звітку, що міністерство фінансів хоче налаштувати податок на світло електричне й газове, електричну пошуточну силу (електрическі двигуни), на папер для пам'яті році і інші. Міністерство сподівається, що ці податки будуть чимало грошей, бо електричне і газове світло за останні часи доволі поширилося між сусільством. Далі, виник проект оподаткування паперу: пропоновано, як подавати газети, налаштувати акциз на папер з ваги готового фабрикату (шапер, готового до ужитку); з цікавого сорту по 30 коп. на пуд, з середнього (що йде на газети, книги і т. і.) по 60 к. і звичайного сорту по 1 карб. 20 коп. на пуд. Цей проект дуже характерний для сучасної фінансової політики уряду. Вживалося тільки що іншого способу побільшування державних доходів, треба рахуватися з тим, чи відповідає таємність, що ці податки будуть чимало грошей, бо електричне і газове світло за останні часи доволі поширилося між сусільством. Далі, виник проект оподаткування паперу: пропоновано, як подавати газети, налаштувати акциз на папер з ваги готового фабрикату (шапер, готового до ужитку); з цікавого сорту по 30 коп. на пуд, з середнього (що йде на газети, книги і т. і.) по 60 к. і звичайного сорту по 1 карб. 20 коп. на пуд. Цей проект дуже характерний для сучасної фінансової політики уряду. Вживалося тільки що іншого способу побільшування державних доходів, треба рахуватися з тим, чи відповідає таємність, що ці податки будуть чимало грошей, бо електричне і газове світло за останні часи доволі поширилося між сусільством. Далі, виник проект оподаткування паперу: пропоновано, як подавати газети, налаштувати акциз на папер з ваги готового фабрикату (шапер, готового до ужитку); з цікавого сорту по 30 коп. на пуд, з середнього (що йде на газети, книги і т. і.) по 60 к. і звичайного сорту по 1 карб. 20 коп. на пуд. Цей проект дуже характерний для сучасної фінансової політики уряду. Вживалося тільки що іншого способу побільшування державних доходів, треба рахуватися з тим, чи відповідає таємність, що ці податки будуть чимало грошей, бо електричне і газове світло за останні часи доволі поширилося між сусільством. Далі, виник проект оподаткування паперу: пропоновано, як подавати газети, налаштувати акциз на папер з ваги готового фабрикату (шапер, готового до ужитку); з цікавого сорту по 30 коп. на пуд, з середнього (що йде на газети, книги і т. і.) по 60 к. і звичайного сорту по 1 карб. 20 коп. на пуд. Цей проект дуже характерний для сучасної фінансової політики уряду. Вживалося тільки що іншого способу побільшування державних доходів, треба рахуватися з тим, чи відповідає таємність, що ці податки будуть чимало грошей, бо електричне і газове світло за останні часи доволі поширилося між сусільством. Далі, виник проект оподаткування паперу: пропоновано, як подавати газети, налаштувати акциз на папер з ваги готового фабрикату (шапер, готового до ужитку); з цікавого сорту по 30 коп. на пуд, з середнього (що йде на газети, книги і т. і.) по 60 к. і звичайного сорту по 1 карб. 20 коп. на пуд. Цей проект дуже характерний для сучасної фінансової політики уряду. Вживалося тільки що іншого способу побільшування державних доходів, треба рахуватися з тим, чи відповідає таємність, що ці податки будуть чимал

П. Ніякого наділення землею бути не може і не буде до того часу, аж поки на це буде височайша згода Государа Імператора і як видано буде відповідний наказ від уряду (правительства).

ІІІ. Суворо наказую людям:

1. Спокійно дожидати урядового на-казу про можливе наділення землею тих, кому її треба, і малоземельних і твердо пам'ятати, що коли й наділятимуть землею, то не інакше, як за визначену ціну, яку справді земля коштує і на умовах крестинського банку.

2. Не сміти й думати, слухаючися підбурювання ваших ворогів, злочинних агітарів, самовільно захоплювати землі приватних власників, самоправно порядкувати ними і робити якесь насильство. Виних у цьому я жорстоко каратиму, а як вони таки робитимуть своє, то палитиму їхні оселі (усадьби) і все хазяйство. Твердо пам'ятайте, що приватна власність мусить бути незаймана (неприкосновена).

3. Суворо забороняю робити всікі страйки (забастовки), знімати з роботи робітників і служащих в економіях, підбурювати робітників до розрушів і насилий, установлювати якісні пласти і т. і. Всі таї вчинки я призначаю тим, "дерзким самоуправством", з якого виходить школа й турботи держави; а виних каратиму без ніякого жалю.

4. Найсуворіше забороняю складати якісні громадські приговори, які йдуть проти законів.

Виних віддаватиму під військовий суд, як за одверті насліду начальству.

5. Об'явлю моє непохитне рішення, що коли хто посягне змінити законних начальників: старост, старшин, повітової поліції, земських начальників і т. і., тих я без суда звелю військові розстрілювати, як явних бунтівників.

Об'явлючи про все вище-писане у дорученому мені генерал-губернаторстві, вело наказ цей зараз же розіслати в потрібному числі примірників у всі волости, а також у городські громадські інституції (урядчені), щоб він широко розійшовся серед людей і вело всім громадам зараз же написати і подати мені приговори про те, що приказ цей прочитано і об'явлено, щоб усе робилося так, як у йому зазначено.

Я сподіваюся, що люди в дорученому мені генерал-губернаторстві будуть а стільки розуміти, що зрозуміють мої вимагання і підуть мені назустріч, спокійно й покірно виконуючи їх, пам'ятуючи, що щасливе й спокійне життя забезпечує в усіх державах, місце додержування законів і покора належному начальству (властимъ предержащимъ).

Цього вчин нас Божественний Спаситель, Син Бога Всешишнього.

Я закликаю всю людність, щоб як прийде весна і почнеться робота на полях, то щоб усі спокійно почали чесно і широ й робити; щоб ні в якому разі і ніяким робом ніде й нікому хто хоче не сміли заборонити намайтися на строк або працювати поденно, щоб свято й нерушно виконували всі обов'язки й умови з земельними власниками, їх довіреними, управителями й орендаторами і щоб по тих умовах плачено гроши; і застерігаю, що коли цих обов'язків не додержуватимуть, то я сам справдатиму з виних гроші, прощаючи їх хазяйство.

Хай-Господь наставити вас на розум, а Царія Небесна інведе на путь правди, порядку й законності.

(Свобода і Право).

6. Наказ одеського генерал-губернатора. Одеський генерал-губернатор Карапетов оповістив, що коли хто зробить злочинство запамохого вибухових речей (зварчальних веществъ), зваряддів, зброй або іншими способами, а таїкож той, про кого виявиться, що він добував, держав у себе або переносив вибухові речі й зварядді з злочинним заміром, то справи про таких людей рішатимуться не в суді, а адміністраційним ладом і таким способом приєднуюватимуть і до карти на смерть. (Київський Вѣстник).

7. Пулемети в маєтках. Військове міністерство дозволило "артилерійському управлінню" одеської округи продати по казанійній ціні московському губернському представителеві дворянства кн. Трубецькому два пулемети з усім, що до їх треба. Пулемети ці Трубецькій поставити у своїх маєтках у Херсонщині та в Катеринославщині.

(І. Д.).

8. Перед виборами. "Кіевск. Вѣстник" телеграфують з Одеси, що там 30 января на зібранню членів конституційно-демократичної партії постановлено таку резолюцію: "Познайомивши з умовами, на яких одержується дозвіл скликати збори, член партії винеслися, що в той час, як країна готується до виборів у державну думу, дозвіл на зібрання опозиційним партіям дається з такими обмеженнями, що виходити тільки тільки вільних виборів".

Адміністрація заявила предсідателю участкових виборчих комісій, що дозволити передвиборчі зібрання тільки

з такою умовою, щоб на зібраннях була поліція і щоб голову (предсідателя) зібрання визначала сама адміністрація. Участкові комісії покликуються на закон 11 декабря і не хотіть коритися таким вимаганням адміністрації. (К. В.).

9. З Холмщини. Рада (совєтъ) холмського брачта прислала в кіївську думу великий доклад про те, що необхідно треба виділити з Царства Польського холмську Русь (частину Люблинщини та Сідлецьщину). Доклад цей буде доловлено думі. (К. В.).

10. Циркуляр про аграрне питання. Міністр фінансів розіслав циркуляр усім представителям дворянства у південному-західному краї. Міністр пише, що безживою помочі місцевих людей не можна віднімати способами принципів аграріїв, який так грізно показав себе. Через те міністр просить представителів посебіти залагодити справу. Поміч мусить бут' така, —перше: треба виначити які саме землі і яким саме крестьянам треба купити; друге: виначити справедливі ціни на землі, що буде купує банк для крестьян. Щоб можна було виначити справедливі ціни, міністр радить усвінити земельних власників, що тільки згодившися продати частину землі по справедливі ціні, вони дадуть змогу мирно рішити аграрне питання, яке тепер загрожує культурі і державі і забезпечить собі змогу спокійно володіти останньою своєю землею. (Подолія).

11. Заборона. Генерал-губернатор забороняє продавати в Кременчуці і в Крюкові газети: "Полтавське Дѣло", "Рідний Край", "Громадська Думка", "Колоколь", "Призывъ", "Волна", "Русь" і "Радикалъ". (Полт. Дѣло).

12. Нові газети. В Катеринораді мають виходити дві нові газети "Народний голос Екатеринорада" і "Заря". (Черномор. Побережье).

13. В Полтаві подано губернаторові заяву про дозвіл видавати тижневий журнал "Українське Слово" з додатком для дітей "Зірка". Редактуватиме журнал Г. Т. Дмитровіва. (Полт. Дѣло).

14. В. Я. Головня подав заяву полтавському губернаторові, що він хоче видавати в Полтаві газету "Народна Свобода". (Полт. Дѣло).

15. Оренда казньової землі. Крестьяне села Великі Копани Дніпровського повіту уже п'ять год просять, щоб їм дано в оренду казину землю. В августрії губернатор обіцяв, що землю їм дадуть; тепер крестьяне знову просять, що швидче давали. (Югъ).

16. З'їзд. В Катеринораді має зібратися з'їзд сільських хазінів і земельних власників з Кубані; мають говорити про аграрне питання. З'їзд має бути 15, 16 і 17 февраля. (Черномор. Поб.).

17. Віче. 20 января відбулося у Відні (Вѣнѣ) українське віче в справі нового виборчого закону. Були застуники всіх партій, були і три українські парламентські послі: Романчук, Кос і Гладишовський. З людей інших національностей були: німці, чехи, поляки і євреї. Головою зборів був посол Романчук. Говорили промовники від усіх народностей, на вічі почав говорити мовою російською. Йому не дано говорити, хоч він потім уже й перешов на українську мову. Промовники євреї, говорив про те, що в Галичині він засновником церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну огорожу теж зачинено. Кругом церкви зібралися численна сила робітників, які співали революційні пісні, звертаючись таким чином проти клерикальних демонстрантів. Через те, що зібрали за огорожою, серед яких було скілька відомих консервативних діячів, не хотіли розійтися, префект (начальник поліції) звелів їх арештувати. Ті, що були в церкві, зачинались в ній. Тоді пожарні розбили церковні ворота. Розуміється сі онки і описи з'являються тільки звичайними формальностями. Однаке французькі клерикали, почасти для партійної мети, а почасти з фанатизму, надали скористуватися описами для проти-урядових демонстрацій. Так, наприклад, на передмісті Грохалью, біля церкви св. Петра, за горожою зібрались кільканадцять чоловік, а в самій церкві їх було до трьох тисяч. Коло церкви уряд поставив сторожу з муніципальної пішої гвардії. Всі околишні крамниці були зачинені. Церковну о

ПЕТЕРБУРГ, 1 февраля. Міністерство народної просвіти добуло дозвіл приватним школам, курс яких підходить до курсу реальних училищ, називатись „приватними реальними училищами“ і тим, що скінчать в них курс, дати право поступати в вищі спеціальні школи. На екзаменах в сих школах повинні бути депутати учебного відомства.

Рада петербурзького університету рідилась, чи приймати в університет семінаристів.

Вважаючи на те, що міністр народної просвіти дає університетам право назначати умови праці студентів, юридичний, фізико-математичний і хідінський виділ висловлюється за прийняття семінаристів, що скінчили 6 класів семінарій, а історико-філологічний ду має приймати і тих, що скінчили 4 класи. Через сю неагоду, пікто поста нови ще не зроблено.

На 2 февраля назначені збори комісії (світської) гр. Сольського, яка має розглянути додаткові правила до законів про державну думу; збори мають обговорити проекти міністра внутрішніх справ, між іншим, і про вибори до державної думи від областей амволенської, семіналатинської, Уральської і Тургайської, про прилуччення Радомської губернії до тих губерній, в яких вибирають виборчі від робітників, і про інші справи, що обходять тільки губерній архангельську, тобольську, томську, іркутську, сибірську і привіслицьку.

МОСКВА, 1 февраля. В квартирі друкарського робітника в Газетному перевулку арештовано революційний комітет, що зібралася там на раду. Знайдено папери, що свідчать про арештованих. Арештовано 2 студентів, курстистку, молодого чоловіка і молоду жінку. Усіх відправлено в тюрму. Найстаршому з арештованих 23 роки.

ОДЕСА, 1 февраля. На Александровському проспекті знайдено три загорані в папер бомби. Арештовано 12 анархістів.

ПЕТЕРБУРГ, 1 февраля. Міністр дорог повернувся у Петербург. Він огледів багато східних і південних залізниць і робітень, довідався, хто саме слугить і робить там, і які умови роботи і яка причина страйків. Найбільшу увагу звернуто на те, щоб краще використувати вагони і вменшити вагонні досви. Дозволено одстроїти огляд вагонів і вменшено формальності передачі вагонів з однієї залізниці на другу. Першим ділом залізниці тепер надати вугілля залізницям і фабрикам. Далі почнуть розвозити, куди треба, залежалі товари, передовсім хліб. Міністр переконався, що скрізь по залізницях починається нормальна діяльність і бояться нових пригод нема чого.

Сьогодні державна рада прийняла проект закону про збори, який подала й рада міністрів. Сей закон має замінити закон 12 жовтня 1905 року. Но вий закон значно відрізняється від старого. Виборці мають право збиратись на збори без присутності поліції, яку повинні повідомляти про збори. Збори виборців поліцію зовсім не обходять. Закон сей оголосив на тому тиждіні.

Государ Імператор приняв у Парському Селі заступників будійського духовенства, виборчі від бурятів під проводом духовного голови сибірських будіств Бандіто-Хамба—Іреятуса. Вони подали цареві вірпоіддану адресу, в якій дякують за волю і рівноправність, що даві маніфестами 18 лютого і 17 жовтня 1905 року; крім того вони подарували цареві статую буди, царів—срібний бурятський глечик і наслідникові пісаревичі—статую богині довголіття. Іх Величества подякували депутацію. Царь уздоєвій її ласкавого слова.

ЛОНДОН 1 февраля. По закону про емігрантів вислано п'ятьох російських політичних утікачів.

Бібліографія.

Нові народні видання.

M. Заірия. Оборонець покривлений (оповідання про Лінкольна). № 35. Видання „Благодійного общества видання обласноземельних і дешевих книжок“. С.-Петербургъ. 1905. Ст. 87. Ціна 10 коп.

P. E. Мале та розумне. Оповідання про мурашок. № 36. Видання „Благодійного общ.“ Спб. 1905. Ст. 64. Ціна 8 коп.

C. Русова і Ха. Вовк. Серед виноградів південної Франції. № 37. Видання „Благодій. общ.“ Спб. 1905. Ст. 64. Ціна 6 коп.

Петербурзьке видавничє товариство, про яке недавно була мова в нашому часописі (ч. 9), випустило отсє три новінки книжечки — про Лінкольна, про мурашок і про південну країну Франції? — Прованс. Останні дві написані ще відповідно піцензурним вимогам їх вставлено в рамки оповідання, яке до змісту відноситься дуже мало, і його можна було усунути без уяви її шкоди для читача. Наприклад, в

брошурі про мурашок ці вигадані розмови хлопців і оповідання якогось Павла, що розказує своїм слухачам природну історію мурашок, їх звичай, життя, — навіть дуже утрудняючи читання і перешкоджаючи внести з читання книжечки ту практичну користь, яка випливає взагалі з ознайомлення з природною історією. Треба однака сказати, що брошурка написана живо і читається лехко.

Не так вражає беллетристична форма в книжечці С. Русової про Прованс. Ся книжечка дає багато цінного матеріалу про побут і життя виноградарів Провансу, про національно-культурний рух серед провансаців, який ді в чому подібний до нашого українського, про південно-західний куток Франції біля Біскайського моря. Серед популярних книжок про життя чужих народів брошурка С. Русової і Хв. Вовка мусить заняти поважне місце. До книги додано гарні малюнки і портрет славного народного поета провансальського — Містralя.

Біографія знатного президента Північно-Американських Штатів, Лінкольна, написана з. Загриго, дуже багата змістом. Розповідає про життя Лінкольна, саме по собі дуже цікаве і повнаюче, авторка подає відомості про засновану Північно-Американською Спілкою, її державні і громадські порядки, про певні цінності після і його знищенні. Авторка вдало дуже яскраво і живо змалювати благодорію постать одного з великих борців за всіх іноземців і поневолених, — і се в самій простій, доступній формі. Книжечка читається з великою цікавістю і заслужує самого широкого розповсюдження.

Трохи дорожніка ціна, як книжки дів Загриго, так і д. П. Е.—навіть порівняючи з ціною інших брошур того ж самого товариства.

Д. Д.—ко.

Дописи.

Успіх української преси в Кубані. В Катеринославі не є що давно поставлено на соборній площі кіоск, в якому продаються книжки, газети й календарі, переважно українські. Сей кіоск має дуже великий успіх: українські газети („Громадська Думка“, „Рідний край“, „Народна Справа“) розкупуються прямо на россіях і замовлення на українські видання постувають не тільки від городян, а і від простих козаків із селищ, — з'явився даже великий успіх: українські газети („Громадська Думка“, „Рідний край“, „Народна Справа“) розкупуються прямо на россіях і замовлення на українські видання постувають не тільки від городян, а і від простих козаків із селищ, — з'явився

Допис з м. Бершаді, под. губ. 2 чи 3 тиждіні тому праві селянин до бершадської лікарні сина слабого на гарячку (тиф). На лиху слабий вік з підлоги тата і забудин до хати якогось чоловіка в сумежному селі Фльорині. Слабий просився до хати засгріти, але його не пустили. Тоді він вибрав вікно в другій хаті, залишивши і ліг спати. Хазяїн хати, заставши його там рано, принів за злодія і він знову відійшов до хати, — з'явився член, який винів чи трамвай, хто він, звідки, скільки їх усіх злодіїв було і т. д. Слабий, розуміється, коли приходив до пам'яті, то казав їм, хто він і що, а як наподало гарячка — казав вже те, що хотіла гарячка: призначався, що він злодій, казав, що, їх було 12 і т. д. Винівчий слабого, хазяїн страшно його мучили: скрутили йому руки назад, аж пікура на грудях лопнула від крові, вибрали очі, вістромили в ніс швайку і колунали нею там, забивали цвяхи в голову, поперебивали ребра і т. д. Як бачите, робили хрещені та, чого б наївався й сам Кармелюк, про кого й досі ходить чутка, що дуже мучив людей. Нещасний хлопець після того добився таки до лікарні і відповів про свою муку. Тих, що зробили таке, зараз забрано Селянин.

M. Вертикова. (Чернігівщина). хоч і витирпіла мі ті величі злочинства в мінімуму жовтні (октябрі), хоч і запобіг де-хто з наших темпів-прягічних селян сорому, що й онуків їх червонітимуть, пригадавши безглузді вчинки своїх дідів, котрі, власне, їх повинні тільки в тім, що були голодні, темні, безправні, та тепер у нас наче саме повітря перемінилося: по селу вже ходять не дікі чутки, що „демократи“ повернуть ліуді до панщини, а „чорна сотня“ тільки її одвертає се лихо, а жалкує всяка та соромиться, що не подали, аби перев'язати будо саме начальство — верховодів „чорної сотні“.

Розвиділось вже — побачили, хто народовер. Літає у нас по селу „Громадська Думка“ — рідне наше слово відкривоване, потішас та почуття, котрі недавно ще ховалися обережно і чути що — доводило до холодної. Повітря горе наше ще як тім, що близько начальство наше недобре. Уявите, як важко тут ширити будо самі

свідомість між людьми, коли начальство наше чіпляється до таких дурниць. Минулого року заходить у чайну наш селянин, п'є чай та переглядає „Полтавчину“, а там був листя якогось священика з села, де він переказує розмову свою з селянами, та так прямо й подає по українські. Поміж сідів чоловічок, так собі — прихований чоловічок. Коли він узвів таке законісі, то затрусило його, дарма що пия гаряче. Зараз метнувся до волості, сповістив старшину, а той старосту й погнали десятника (приху) до пристава, підняли бучу на все село. Зараз явився пард поліції, повелівши того добрів в стан. Пристав напустився: „Як ти синий-тайк смів по Українському читати? Я тебе зараз у ходи!“ — „Та я ж, каже, не знаю, хто з вас розуміший, чи цензор, чи ви? Це ж газета цензури!“ Подає йому номер газети. Вертити він тут нещастну газету. „Я відь все таки не знаю єї!“ А селянин та був патрій уже, відмовляє: „Що ж мені до того що ви не знаєте, хіба ви взагалі що знаєте? — то й нам черезе сидіти, поскладавши руки. „Добрав таки наречти пристав, що газета цензурована й відсутнія злочини.“

Ойтаки умови, а все ж таки селянин наші береги чисте почуття до рідного краю! Їх хочуть в обійми друковані рідне слово, котре прямує на повну дорогу. Не довго вже панувати у нас оті злочини, що й себе величають інтелігенцією, а поводяться з нами по чорносотенному з „Кіевлянином“ в руках.

Залізничні Поїзди.

Південно-Західна (Юго-Західна) до- рога.	Охідять з Києва	Прибуває до Києва
Кур'єр I, II, кл. Одеса, Варшава.	1 9 г. 00 в.	2 9г. 45х. р.
Кур'єр I, II, кл. Брест, Варшава.	9 6г. 55 х. в.	10 1 г. ран.
Поштов. I, II, III кл. Одеса, Брест, Вілосток, Грасіо.	3 9г. 15х. р.	4 9 г. веч
Поштов. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Вар- шава.	3 11г. 25х. р.	4 8г. 25х. в.
Пасаж. I, II, III кл. Брест, Вілосток,	13 12г. 05х. в.	14 6г. 56х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Одеса.	5 12г. 30х. в.	6 6г. 15х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Бердичів, Радивіль.	11 8г. 25х. в.	12 10г. 26х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Одеса, Волочиське	7 9г. 35 х. в.	8 8г. 15х. р.
Мішан. I, II, III кл. Одеса, Брест, Зна- менка, Миколаїв, Катери- нослав.	15 8 г. ран.	16 7г. 35х. в.
Поштов. I, II, III кл. Фасіль, Знаменка,	19 10г. 50х. р.	20 5г. 59х. д.
Поштов. I, II, III кл. Миколаїв, Слізяни- град.	27 4г. 35х. д.	28 9г. 15х. р.
Мішан. I, II, III кл. Білої Церкви	27 4г. 35х. д.	28 9г. 15х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Вар- шава, Вільно, Пе- тербург.	5 11г. 50х. в.	2 7г. 35х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Харків, Петербург	31 10г. 03х. в.	32 1г. 10х. д.
Пасаж. I, II, III кл. Москва.	2 11г. 40х. р.	1 6г. 00х. в.
Поштов. I, II, III кл. Москва, Курськ.	4 11 г. веч.	3 7г. 30х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Курськ, Москва, Вороніж.	6 12г. 50х. д.	5 4 год. дня
Пасаж. I, II, III кл. Харків, Петербург	8 8г. 05 х. в.	7 10г. 35х. р.
Харків-Полтавська залізна дорога.	8 8г. 05 х. в.	7 10г. 35х. р.
Поштов. I, II, III кл. Кременчук, Полта- ва, Харків.	4 12г. 15х. в.	3 7г. 10х. р.
Поштов. I, II, III кл. Полтава, Харків, Лозова, Ростов, Се- в		